

Socialdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR

KOM (2016) 815 förslag om ändringar i förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen mm.

Saco har tagit del av EU-kommissionens förslag och har följande synpunkter.

Inledande synpunkter

Saco är positiv till syftet med revideringen, dvs. att förordningen ska moderniseras och bli tydligare, och att det också sker en kodifiering av EU-domstolens praxis. Förslaget innehåller dock en mängd oklarheter som behöver undanröjas under förhandlingarna för att syftet med revideringen ska kunna uppnås. Saco vill framhålla att vi gärna deltar i fortsatta samråd med regeringen och utgår från att vi även kan lämna synpunkter under förhandlingarnas gång.

Saco anser att den fria rörligheten för arbetstagare är mycket viktig, och förordningen är ett centralt instrument för att arbetstagare ska våga röra sig över gränserna.

En annan princip som måste upprätthållas är att förordningen inte inkräktar på medlemsstaternas kompetens när det gäller att utforma de nationella sociala trygghetssystemen.

Vad gäller de enskilda förslagen anser Saco följande.

Icke ekonomiskt aktiva personers tillgång till sociala trygghetsförmåner

Enligt kommissionen är de föreslagna ändringarna en kodifiering av EU-domstolens praxis. Saco välkomnar att det klargörs i förordningen i vilka fall likabehandlingsprincipen inte gäller. Kommissionens förslag är dock inte helt tydligt, och går förmodligen längre än vad domstolen lagt fast, vilket Saco ställer sig tveksam till.

Samordning av förmåner vid långvarigt vårdbehov

Saco ställer sig även tveksam till att fler förmåner omfattas än vad som gäller idag för samordning. Eftersom förmånerna ska listas i en särskild bilaga är det ännu inte helt klart vilka ytterligare förmåner som kommer i fråga.

Samordning av förmåner vid arbetslöshet

Saco har inga invändningar mot att tiden för arbetssökande i ett annat EU-land med bibehållen arbetslöshetsersättning förlängs från tre till sex månader. Det är något som bör förbättra möjligheterna att hitta arbete. Det föreslås också att medlemsstaterna kan förlänga denna period upp till hela ersättningsperioden. Detta kan dock innebära att perioderna skiljer sig åt mycket, vilket möjligen kan innebära vissa administrativa svårigheter.

När det gäller sammanläggning av försäkringsperioder man får tillgodoräkna sig, anser Saco att det enklaste vore att lägga samman perioder från första arbetsdagen i det nya arbetslandet. Om det ska vara en kvalifikationsperiod på tre månader, behöver det tydliggöras vad som ska innefattas i en sådan period. I förslaget förekommer olika benämningar som det är olika syn på bland medlemsstaterna: tre månaders försäkring, försäkrat arbete, samt period av försäkring, anställning och egen anställning. Definitionen behöver därför klargöras. Likaså behöver förtydligas om försäkrat arbete innebär heltidsarbete eller om det också kan innefatta deltidarbete, och i så fall i vilken grad.

Förslaget om kvalifikationstid på tre månader innebär att det är det tidigare arbetslandet som ska betala arbetslöshetsersättning om personen i fråga blir arbetslös innan tre månader passerat och anmäler sig till arbetsförmedlingen i bosättningslandet. Frågan är då vilket land som avgör när sammanläggningskravet är uppfyllt, den nya bosättningsstaten eller den stat som betalar ut arbetslöshetsersättningen?

Vad gäller förslaget om att arbetslösa gränsarbetare och sällanhemvändare ska ansöka om ersättning i arbetslandet om de arbetat där i mer än 12 månader, ställer sig Saco positiv till detta. Det behöver dock klargöras vad som avses med arbete i minst 12 månader. Omfattas t.ex. deltidarbete? Är det bara de senaste 12 månaderna som är aktuella, eller kan arbete längre tillbaka i tiden också räknas med?

Samordning av vissa familjeförmåner

Saco välkomnar att förmåner som ersätter inkomstbortfall ska vara individuella och inte familjebaserade. En hel del återstår dock att reda ut, t.ex. vad som avses med möjligheten att tillåta dubbla förmåner.

Ändringar av administrativ natur

Det är svårt att se att hänvisningen till utstationeringsdirektivet har någon större betydelse, eftersom artikeln också anger alla andra fall när personer sänds ut av arbetsgivaren. Det vore bra att få klarlagt vad avsikten är med hänvisningen. Det ska noteras att regleringarna har

olika syften. Det är inte i första hand arbetstagarens fria rörlighet som ligger till grund för utstationeringsdirektivet, vilket det är i förordningen. Förslaget behöver därför analyseras närmare, för att se vilka konsekvenser en hänvisning till direktivet kan få.

Det är bra att förändringar föreslås för att öka möjligheterna att bekämpa fusk och missbruk, men ytterligare analys behöver göras även i denna del för att bedöma om förslagen är ändamålsenliga.

Ändringar av teknisk natur

Saco ser positivt på de ändringar som föreslås för indrivning och återkrav.

Saco anser dock inte att kommissionen ska få utökade befogenheter att genom s.k. delegerade akter fatta beslut om ändringar i bilagorna.

Saco noterar att det föreslås i artikel 75 a. 2 att medlemsstaterna ska främja samarbete mellan "institutions and labour inspectorates". I Sverige ligger tillsynen för arbetsvillkor på arbetsmarknadens parter. Saco förutsätter att regeringen därför har en dialog med parterna om vad skrivningen i artikeln kan innebära.

Med vänlig hälsning
Sveriges akademikers centralorganisation

Lena Granqvist

Helena Larsson